

IN N O M I N E J E S U !

D I S P U T A T I O E T H I C A

D E

A M I C I T I A

E J U S Q U E , C I V I L I I N S O C I E -
T A T E , U S U V E R O H O N E .
S T O Q U E ;

Quam,

Cœlesti Numine favente, ex suffragio & adproba-
tione Amplissimæ Facultatis Philosophicæ, in Regiâ Aca-
demiâ Aboënsi,

P R A E S I D E

Pl. Reverend. & Praclarissimo Viro,

D N . M . P E T R O L A U R B E C C H I O ,
Poësios Professore celeberrimo:

*Liberalis exercitii gratiâ, publicè aequis bonisque arbitris,
ventilandam exhibet*

A N D R E A S G Y L L E N K R O D O R / A . F .

Ad diem 13. Maij, 1681 loco horisq; Ordinariis.

Excusa à JOHANNE WALDIO, Reg. Univ.
Aboëns. Typogr.

SERENISSIMÆ REGIE MAJESTATIS
REGNIQUE SVECIAE
SENATORI, ET SUPREMI REGII JUDICI,
PER MAGNUM DUCATUM FINLANDIAE,

P R A E S I D I

I L L U S T R I S S I M O D O M I N O ,

D N . E R N E S T O J O H A N N I
C R E V E Z /

L I B . B A R . D E C a s a r i z / D O M I N O I N G u n d b y /
M a l m e / E T L a m m e r f o r s / &c .
D O M I N O A T Q U E M O E C E N A T I M A G N O ;

U t &

G E N E R O S : N O B I L I S : D A M P L I S S I M I S ,
D I C A S T E R I I E J U S D E M

V I C E - P R A E S I D I
E T
A D S E S S O R I B U S ,
D O M I N I S B E N I G N I S S I M I S :

A c a d e m i c u m h u n c d i s c u r s u m .

*Submissè, reverenter & perofficiose,
inscribit*

Auct. & Resp.

Bundē satēs, Mōcenates optimi, liquez vobis,
benevolentiam tuissimum esse Rēpublice munici-
mentum, ac instar vinculi firmissim⁹ membra co-
ius corpori⁹ politici conjungere. Nec Vos ejus
nude tantum acquiescitu cognitent⁹, quod omni
sanè laudis foret exp̄rs, ac memoriam indignum; Sed admiranda
quoque mortalium aspectui opere actuque exhibens documenta.
Unde mihi, et si ingentis rei, orta est audacia, virtutum exultantem
Amicitiam Vobis delineandi. Tacita nunc transca veneratione summa
Vestra decora, laudibus meis aliorumque majora: intueri modò
parabo animos vestros, benevolentia non duntur et studiosos, verū
eidem addictos. Procul à vobis sunt animorum pestes, humanaq;
natura destrūctrices inimicitia, adulatio & Philautia; grassan-
tibus licet illis ubique sub calo, his ultim⁹ mundi diebus, juxta
calestium oraculorum vaticinia profundissima. Vos estis eritisque
cunctipotentis Dei ministri fidelissimi: optimaque legibus in-
genia declinantia ab aequoque & honesto, reverti ad pristinum
honorem, qui ex virtutis oritur amore, iubet⁹, imò compellitis.
Evidem eò constituti estis, ut odia tollatis & inimicities. Mi-
rum ergo, quod vobis perpetuò ab illis caret⁹? sanè me
difficili negocio video imparem, nec possunt mea vires quidem
virtutis Vestra depradicationi sufficere. Ceterum alias tot vos cir-
cumvolitant cura, è publicā orta necessitate, ut humerū mortalium
videantur perferri nec posse. Adflatu quippe divino constanter operas
ferē immortalis suscipitis, sustinetis ac perficitis. Parūm sanè è re
esse duco, arcana amicitia vobis enunciare, longo jam usq; coque
continuo, quidquid continet amicitia, possidentibus. Patet omnibus
incomparabilis V. Constantia, studiumque in adulatioñis morbo ex-
pellendo. Altius paulò adhuc penetrantii, stant obvia præclarā ac

egregia testimonio, pro cogitationibus vestris, de vobis exhibendis erga
omnes aquissimis. nunquam enim non cupitū cives patria amare,
haud indignos reputantes, quibus bene & velle & facere studeatis.
Multæ ergo sunt, qua mihi possent retrahere animum ab hoc pro-
posito, nec minus religio, nè vestra curarum gravium infinita multi-
tudo, officioli huius mei tenuitatem non recipiat. Elevat tamen studium
meum summa vestra benignitas erga artium liberalium cultores,
quoniam ipse quoq; ultra meritum sum expertus, sentioq; etiamnum.
Suscipite ergo munusculū hoc chartaceum, non propter stylum, sūh quo
regitur aliqualis amicitia figura, cum nihil nisi humilitatem sapiat: Sed
unicè aspecturi ex me prefactum, affectum, quo offero, gratiōē at-
tendite, sīq; vobis visum fuerit, me quoq; vestro favoris fulgore il-
lustrate! Interea Deum optimum Max: oratione assiduā fatigabo,
velit quotidie cœlestes affl̄itus largiter vobis communicare, ad no-
minis sui gloriam, Patriæ propugnaculum, vestrumq; decus! Hoc
exoptat, qui, donec fuerit, lubens meritoq; manebit

Vester

humillimus cliens

ANDREAS GHellenkroet/
Junior.

PRÆFATIUNCULA.

Atura in hominibus se haud
otiosam voluit declarare, sed
notabili cum discrimine, in
tota vita mortalium, ingens
sibi vendicavit momentum. Non & enim
latet qvenqvam, plures hominum, naturæ
usos inclemenciâ, ad hanc vix pervenisse
felicitatem; qvam hi attingunt, qvi suam
naturam rara ac insigni cura & labore ad-
juvere. Ut itaque qvædam naturæ procli-
vitas hominem ubiq; comitatur, operaque,
quæ molitur, vel gravia ipsi, vel reddit fa-
cilia: sic in amicitia instituenda suam vim
& efficaciam ostendit. Verum non cre-
dendum est, cuiquam hominum desideri-
um illud se consociandi esse denegatum.
Nihil namque, nisi prævia industria, per-
ficies, simulque animadvertes, quam subi-
to te deseret naturalis inclinatio, neglecta

A

ju-

justa necessariaque tui cultura. Quis igitur
dubitet, nos multum in nostris negotijs de-
bere exercitationi assuetudinique, ex eaq;
non parùm successus nostros velut pullu-
lare. Si vero nos paululum ad amicitiae na-
turam veterimus, ultro citroque fatebimur,
summopere ad illius felicitatem obtinen-
dam non minimum reqviri usum; Cujus ad
demonstrationem, neutiquam quidem in-
conveniens erit ipsa artium tentatrix expe-
rientia, haud parvi pendens mediocrem
in amicitia instituenda assuetationem. Pro-
inde nullus dubito, cujus cunque fortis ho-
mines, amice ad amicitiam non modo
amandam, sed simul exercendam svadere
vel adhortari. Quam etiam, Divina fa-
rente gratia, pro ingenij viribus, non qui-
dem gravi pompa verborum, mihi venti-
landam præceptionem elegi, satis securus,
ex hoc proposito odij invidiae nullam ma-
teriam orituram, Sed potius gratam sen-
tentiaz & instituti interpretationem.

DE

A

DE AMICITIA.

Amicitia est studium reciprocum inter per-
sonas, benevolo affectu convenientes,
ad certum in vita communi bonum
obtinendum.

Non è quod methodo attribuunt Philosophi, disciplina-
rū cuiquam detrahere videamur, utq; nobis tūtior,
imò facilior, via aperiatur; statim itaq; definitioni,
omni hujusmodi tractationi necessariæ, ipsius *οροφασολογίας*
considerationem subjugemus. Non dubitamus igitur,
amicitie vocabulum ducere originem a verbo sat cuivis *orige*.
obvio, nempe amare, cum nulli fas sit, mutuum amo-
rem ab amicitia separare; qvæ hoc velut vinculo firmissi-
mo destituta, confessim cogitur expirare: ast contrà tunc
viget admodum, cum amor incensus incipit ardere, nec
prius inopiâ pabuli deficit, qvam mortis diluvii alterum
inundaverit, amoris calore defectum modo antiquo tru-
culenter extingvens. Hujus vero amoris, tum dignitatem,
tum utilitatem nemo qvidem ignorat, utqvarum enco-
misi haud parum sacer ille codex, cum præcipuâ parte
philosophiæ, se tribuisse demonstrant. Constat etiam, omniū
seculorum mortales magni merito amorem mutuamqve
delectionem fecisse, scriptis omnium temporum testantibus,
multos quoqve tanti illum æstimasse, ut sacra veneratio-
ne dignum iudicarint. Cujus rei veritatem Atheniensium,
tam inclitæ gentis, exemplum confirmat. In eodem enim
cum Pallade templo, fecerunt ei cultum religionis. Suffi-
ceret ad amorem commendandum ipsius experientiæ te-

*stimoniū, qvodqvidem vult amoreū valde hominibus
esse necessarium ad vitam tranqvillam iucundamq; in hoc
seculo perverso, degendam, et si remorante nimium pro-
priā mortalium malitiā pertinaciāque. Nec inutilem esse
arbitror inter homines istam benevolentiam, maxime
propter damnum ingens id ignorantium, & usum fru-
ctumqve amoris negligentium. illi naturam si dustricem
seqverentur, facile ad animorum conjunctionem proni eva-
derent, sicutqve ultro effugerent, qvod ipsi s̄ape naturae
vim & injuriam facere non detestantur. Non igitur du-
bitandum est, animis ingenijsqve humanis tantum naturam
indulſiſſe, ut se invicem amore cupiant complecti. Ut enim
natura, hominibus singulis, qvandam membrorum simili-
tudinem concessit; pariter qvoqve corum animis singu-
lare indidit desiderium, qvo ad int̄imam mutuamqve di-
lectionem compelluntur. Indigna proinde est nomine
amicitiae illa externa congregatio, qvæ nihil ultra corpus
curat spectatqve. Unde sit, ut affectu cordis neglectio ea-
dem levi diffensu dissipetur, post le relichto infelici tantum
signo inconstantiae.*

2. Cum vero amicitiae nomen ad varia possit applicari,
indeqve sint multorum de ea sententiae ac judicia; nobis
ergo hic attendere, qvid nostro conveniat scopo, sum-
mopere incumbit. Non illam dicimus hic tractatuos
amicitiam, de qua nos informat sacra Theologia, utpote
spiritualem, qvæ animæ præcipue conductit. hæc enim
tantæ est sublimitatis, ut in futuræ vita comparationem,
ob nostri intellectus infirmitatem, eandem exacte delineare
non qvæamus. Nec vocem amicitiae capimus hoc loco,
pro naturali rerum sympathia, qvâ una species alteri con-
venit, vel in iisdem cum illâ rebus conspirat. Sed accipi-
tur nunc a nobis pro mutua concordia in societate civili;
uti suprà eam definivimus. Mutuam appellamus; qvo
eam a belluarum amore contuso separamus, ac nisi esset

*Diverſitas
obſerva-
tur signi-
ficationis.
1. Amici-
tia cum
Deo.*

*2. Natum-
lia conve-
nientia.
3. Mutua
conſuetudo.
4. Amor
reciprocus.*

omittit

mu-

mutua, non perfecta dici posset. Cum enim sit relatio, consequens nullum posse dici amicum nisi in ordine ad alium, cui ejusmodi vinculo jungatur. Licet vero non de- *5. Solitudo*
sint illi, qui pro solitaria vita non recusant pugnare, dānatur. tamen plures multo ijs, necessarium statuunt, in jucunda vivere conversatione, nec omnis periculi expertes eos esse, qui contra naturae propriæ ductum vivere satagunt; cuius sequi ductamen, in vita hominis, optimum habetur.

Proinde non vereor dicere, non modo utilem esse omni *6. Amicitia-*
etati amicitiam, sed simul necessariam, tam in secunda, siæ nece-
quam adversa fortuna. vix namque mitis adeo cuiquā est siæ utili-
sors, ut nullis aliorum, vel consilijs, vel adminiculis, in-
*digeat. Ingens est quoque malum, suam sic corumpere *7. Multi**
naturam, ut nullos, vel inferiores, vel paris secum con- se ad ami-
ditionis, velint possint ve ferre ac tolerare. hos quidem se- ctitia red-
ra constat duci pœnitentia. Sed cum sit consuetudina- dunt in
tura potentior, hinc raro admodum laborum impatientes, epros.,
ad ipsam, quam boni omnes obtinent ac concondes,
possunt ejus pervenire mediocritatem.

3. Nec, quod voces attinet æquipollentes, planè illis
destitui nomen Amicitie animadverto. dicimus quippe *Synony-1.* *Vincu-*
eam communiter vinculum animorum, similitudine re- ma-
rum coniunctione petitâ. hinc quis ergo videt, ad ami- *2. Jus con-*
citie institutionem prærequiri quandam morum æqua- lum ani-
litatem, ut minori cum difficultate animi conglutinentur. morum.
Inter alia quoque titulo consuetudinis insignitur; Unde *3. Fædus*
apparet, multum sibi in amicitie scđere vendicare usum *fædus* *con-*
suetudinemque, haud parvo itaque cum metu interitus
conjuncta est ea familiaritas, quæ nullo usu vel conver-
satione, alijsque medijs licitis, firmatur ac stabilitur. Li- *4. Virtutis*
cet & illam *fædus amoris* vocare; regula namque naturae *amoris*.
vult, neminem esse lædendum. Oportet vero, ut fædus
illud sit immortale, odium econtra mortale ac cito pe-
titurum. Nec, virtutis pedissimum, appellantes amicitiam, *præ-pedisseque*

*Encomia
amicitiae.* præsertim veram, præter meritum ei istum honorem trahi
buunt. ex virtute enim, velut fundamento, oritur amicitia,
diciturque cognitionem cum virtute habere. plura idem
significantia vocabula producere supersedeo; cum quæ-
renti occurrant facilimè: Utpote, solatum dolentium,
medicina agrotorum, mortuorum vita, possessio optima,
divitum gratia, pauperum pecunia, exulum patria. Hi-
sce ita observatis, ut licuit; jam ad ipsam accedamus
Πραγματεια.

*Definitio-
nis resolu-
tio.* 4. Quæ definitionem, attendimus rationem generis
adlati, amoris vel concordiæ. defendi enim nequit error
quorundam, virtutem genus amicitiæ statuentium. Qui-

1. Genus quid enim est causa & origo amicitiæ, id non potest ge-
definit.

2. Non est in voluntate potestateque proximi consistit, id per virtu-
tem nequit definiti; talis autem est amicitia. hoc tue-
probatur axioma illud Ethicum: Virtus est bonum òñkētov vel
*argumen-
tis.* domesticum. Iam quis non magistrâ experientiâ fatebitur,
amorem dilectionemque alteri vi nulla extorqueri posse,
cum tamen Virtus omnis, in operando libertatem suam
prodat vel declaret. non repudiamus autem istam simili-

3. Amicitia tudinem, quam cum virtute habet amicitia: Unde eam
virtuti af. plurimi ad idem cum illâ fastigium evahere sunt conati-
finis est.

Verum potius eam fructum virtutis dicimus, possequein-
ter bona externa numerari, quibus virtus sui solet ornare
4. Virtus studiosos. differunt & propterea, quod in diversis sint
& amicitia: prædicamentis. amicitia enim non in qualitate vel passi-
diversis po- one, sed relatione, ponitur. Virtus autem qualitas est &
nuntur quid absolutum; quod summam, earum arguit differen-
predicam. tiam.

Adjuncta 5. Hic adjuncta amicitiæ summè necessaria enumerare
amicitia. convenit; quippe quæ ornant amicitiam. nullisque non
1. Necessi- eam commendant, simulque eam sectandam monent &
sas often- hortantur. Multis quidem non est opus, ad necessitatem
ditur. illius

ilius firmandam probandamve; egregie demonstrantibus
illam prudentium virorum, non modo effatis, sed quo-
que exemplis. Pulchrè de hâc re Cassiodorus: *Sine Amico*
eo omnis cognatio est tedium, omnis operatio labor, omnis
terra peregrinatio, omnis vita tormentum, sine ejus sola-
tio vivere est mori. Non ergo dubitandum nobis est,
de insigni amicitiae dignitate, in omni fortuna, ætate &
ordine. Idem non obscurè profert Syracides, cap. 6. v.14.
inquiens: *Amicus fidelis protectio fortis*, qui autem inven-
nit illum, invenit Thesaurum. Legesis etiam sequentia
ejusdem capititis. Dicimus ergo, Amicitiam multum con-
ferre ad bene beataque vivendum. Ut enim virtus non
nos solos respicit, verum proximum amicumve; sic quo-
que per amicos majori felicitate abundamus, contraque
ad omnia ferè sine illis inepti ac inidonei erimus. Unde
adagium: Unus homo, quasi nullus homo. Nec licebit 2. *Digni-*
amicitiae dignitatem negare, quam sc̄opissime suis ostendat cultoribus. Quid namque homine dignius est, qui *ratus*.
possit amare proximum? hoc enim medio fit ani-
ma una in duobus corporibus, juxta Aristotel; apud
Dio: Laert. tanti sanè est apud homines mutuus amor,
ut vita mortalium sine amore vitalis esse nequeat; sane
non minoris esse debet momenti, quām Sol in mundo
cuncta, sine illo quasi torpentina, calore refovescens.

6. In usu quoque ipso conversationis authoritas ami-
citiae conspicitur, cuius quidem beneficio perplurimi ad
summum honoris culmen subito pervenerunt. Meretur
itaque, præ cæteris rebus in amicitia commendationem 3. *Lauda-*
vera constantia; quæ unice hoc vult, ut nullis periculis turba-
& angustijs compulsi amicos, præcipue aliorum ope in-stantia.
digentes, auxilio consilioque frustremur. Quibus pari- 4. *Amici-*
ter Elogijs fidem ornare convenit; quæ totam amicitiae tie salutis
domum muro quasi custodit & defendit, tamque exa-fides.
Quam curam gerit sui officij, ut nihil, quod irant parie-

res amicorum debeat contineri, propter mutuum amo-
rem, patiatur egredi vel excurrere. natura siquidem
nobis quasi sponte mutuum videtur amorem procreare;
& quo rectius amicitiae munere fungamur, creatoris boni-
tate, vicia naturae dona quotidie prompta ac parata existunt.
Quare nobis cavendum erit, ne ista naturae facilitate abu-
tamur. unde etiam apparet, vel vitream, vel nullam verè
dictam esse amicitiam, ubi virtus cum honestate locum
non invenit. Rumpi enim minimo potest negocio, nisi mu-
tua & reciproca interyeniat benevolentia. subest & tunc pe-
cium, cum amicitia nullis verbis, factis ac officijs, decla-
gatur; vitæque humanæ officia ita planè negliguntur, ut
tandem sit necesse, vinculum amicitiae solvi scindique.

5. Honestas
est amici-
tie funda-
mentum.

Amicitiae
requisita.

Origo &
fons ami-
citiae.

7. Amicus itaque studebit. 1. benevolentiae, quod possit ex
corde alterum amare estimareq;. 2. beneficentiae, quæ asse-
fiat, non ad proprium commodum omnia referre tantum,
sed ad amici quoque utilitatem aliquid conferre. 3. Con-
cordiae; cuius sublido id ager, ut in prosperis congaudere,
in adversis solatio esse vix abnusat. 4. conversationi, quæ
omnia, licet molesta, facit strenue contemnere, semperq;
meliora fata sperare.

8. Causas amicitiae, pro ingenij modulo, deinceps ostendemus. Sicut autem nihil mundum continere novimus,
quod Deum non suæ essentiae veneretur primum autho-
rem; ita omnes idem, de amicitiae prima origine, dictu-
ros mihi persvadeo. haud enim summo rerum creatori,
ad voluntatem suam implendam, potuit sufficere, ut sin-
gulis creaturis suam essentiam largiretur; Sed placuit ipsi,
juxta decretum suum cælestiæ ac imperscrutabile, verbo
omnipotenti omnia regere, ipsique naturæ vires suppeditare.
Cujus quidem providentia circa res quascun-
que versatur, sed tamen cum notabili discrimine in
bonis & malis actionibus, ita ut bonas semper desideret
ac promoveat malas vero contra detestetur. Cum itaque
nulli

nulli non constet, de amore hominum mutuo DEum semper esse sollicitum scieret igitur quisq; veræ amicitiae cultores non solum à Deo diligiri, sed magis magisq; ad omne bonum Opus excitari. Unde sit, ut natura hominum, non abhorrens à tali conjunctione, benignum affectum in proximum ultra ostendat. Insuper sic cum humano genere est comparatum, ut studeat per media à Deo sibi concessa alios secum boni cuiusdam reddere participes. hoc enim si negligatur, non diu in salvo statu manere vel florere possunt.

9. Origine primove auctore jam sic exhibito, *Subiecta Subj.* amicitiae perpendemus. Itaq; *Primo*, nè animæ vel salutis 1. *Cum inter-* *ternæ* *damnum* *incurramus*, eorum nos decet effugere pīs *con-* *societatem*, qvi ab omnium malorum causa principe dia- *versatio* *bolo*, *quoad doctrinam* *moresque* *seducuntur*. Horum *non erit*, quippe *conversatio* *pios* *probosque* *facile* *ad* *eandem* *infa-* *niam* *secum* *poteſt* *pertrahere*. Sin autem rerum *neces-* *sitas* *postulareret*, ejusmodi *associari* *hominibus*; *studen-* *tum* *tunc* *potius*, *eos* *erroribus* *eximere*, qām *ut* *permittantur*, *nos* *secum* *in* *errorum* *foveam* *præcipitare*. Semper namq; sic *cum* *alijs* *nos* *agere* *oportet*, *ut* *ab* *invicem*, *si* *fieri* *possit*, *meliores* *discedamus*. Imprimis animæ *cura* *habenda*, *videndo* *quid* *ei* *possit* *nocere* *vel* *prodeſſe*. *hoc* *namq;* *optimum* *est* *putandum*, *omnes* *posſe* *subire* *labores* *molestiasq;*, *ad* *animæ* *noſtræ* *summā* *miseriam* *evitandam*. Porrò eorum *converſationi* quoq; renunciabimus, qui *vel* 2. *Nec cum* *corpori* *nōſtro*, *vel* *noſtræ* *fortunæ* *damnum* *poſſunt* *afferre*, ijs, qui *utpote* *incurabili* *contagioſe* *morbo* *affectis*: *Quoſtamen morbis* *confilio* *vel* *re noſtrâ* *deſtituere* *haud* *sustinebimus*. Pariter illos, qui noſtris *insidiantur* *facultatibus*, *deserere* *oportet*; *utpote* *victorum* *contagione* *laborantibus*. Deest namq; *contagiosiſ.* illi *amori* etiam *honestas*, *qua* *conjunctionis* *cauſa* *censetur*, 3. *Culina-* *nec* *adeſt* *ibi* *constantia* *in* *amando*: *denegatâ* *quippe* *utili-* *rij* *amicis* *tate*, *confestim* *interit* *illorum* *amicitia*. *Aſtipulantur* *huic* *non* *fune* *rei* *morum* *conſuetudines*. *Quapropter* *mature* *addiſtent* *ſuſcipien-* *omnes* *di.*

omnes cum bonis conversari; malos verò, si nulla amplius

4. *Pares* spes fuerit relista emendationis, fugiant deserantq;. Non cum Par. alios autem tam decet invicem congregari, ac morum simili- bus optimè tudine copulatos, sibiq; convenientes. hi verò inter se conve- confocian- niunt, qui pares ætate, consilio, moribusq; putantur. hinc sur.

ergo amicitia majoris estimatur, dum in eâ colendâ semper primò divina gloria attenditur, proximè deinde honestati consulitur; quo sit, ut non propriū tantum, sed simul aliorū nobis devinctorum commoda augeantur multiplicenturq;

10. Hinc tamen non judicandum, quasi erga quos- vis homines non approbaremus benevolentiam, posita tamen simul gradus differentiâ, nemq; pro singulorum metitis, nostrum amorem erga omnes declarabimus. Re-

5. *Donis* prehensione ipsosigitur dignos esse arbitror, qui dona sibi non est ab- a Deo benignè concessa ita abscondunt vel deponunt, ut utendum. nec sibi delectationi, nec alijs commodo possint existere; quæ impia ipsorum negligentia tandem parit odium, invidiā & inimicitiam: Id verò lucrum ingratum serà penitentiâ coguntur consumere. Mediocris itaq; via est tec- nenda sic, nè illorum seclamur societatem, qui admodum à nostrâ discedunt conditione. Docet quippe experientia, nihil titius esse, quam sui status homines sibi socios eligere.

6. *Mutua* Inter has verò personas, exhiberi oportet haud negligentiter, benevolen- mutuam benevolentiam, quæ in omni amicitia primum lo- tias. cum tenebit; quam omni loco & tempore, amicis studebi- mus notam certamq; reddere. Ut enim odium & inimicitia nos Deo ac hominibus facit detestabiles, sic amor è contra- rio proximi, summi numinis pariterq; hominum letitiam excitat vel conciliat.

7. *Conver-* 11. Insequitur benevolentiam mutua conversatio, que sationis ex- Amicorum amorem confirmat, sapeq; ad summum conjunc- terna uti- tionis fastigium eos perducit. Quò autem id obtungat citius bitas. faciliusq; nobis primò est videndum, quibuscum amicitiam instituamus: prout id paucis supra ostendimus. Nec plene

oceanus quævis negligenda. Sed nec ubiq; licet conversa- 8. Locinā
ri. Quædam enim loca certis ac necessariis negotiis desti- tio haben-
nata, propter scandalis evitatem, congressibus fami- da est.
liatibus eximuntur; alia cum honestate pugnantia, vel su-
spicione præbentia, oculisq; hominum subducta, diligenter
ab omnibus sunt evitanda. Quam periculorum quippe sit,
contrà facere, proprio damno non pauci senserunt & eti-
amnum animadvertisunt. oportet enim actiones ex loci, &
secum aliarum metiri circumstantijs, quæ easdem vel effe-
funt vel aggravant.

12. Nec seire parùm interest, quibus adminiculis 9. Admini-
utendum in conversatione. Primum merito obtinet lo- culis opus
cum, pieas in Deum. nisi enim conversatur in exercitiis est.
piis convenienter, carent optima tum fundamento sui con-
siliij vel propositi. Dum verò student se invicem hot-
tari ad amorem Dei, tum proclives quoque ad alias vir-
tutes evadunt. Insuper ornant amicos, præter varias
virtutum species alias, maximè illæ, quæ mores sermo-
nesque hominum informant; quos circa Comitas, vera-
citas, urbanitas, & taciturnitas, occupantur, imò verò à ci-
vilitate & humanitate diriguntur. Nec sinit vera ami- 10. Vera A-
citia, ut propter fortunæ mutationem mutuus amor expi- micitia &
ret vel extingvatur. Quamvis enim maximè in fvari fortune
flatu fortunæ soleat florere, hinc tamen de verâ animo- non pen-
rum conjunctione non judicandum; omnia moderante det ludi-
vel regente singulari constantiâ. Neque parùm orna- briœ
menti addit amicis, variarum artum cognitio. Ut enim
ex Luce unâ varia possunt lumina oriri & accendi, ita
sæpe sit, ut honesta conversatio, cum Doctis & eruditisq;,
det ansam non exiguae quidem prudenziae; quâ postea pa-
triz prodesse, familiæ quoque propriæ dignitatem & emo-
lumentum queant acquirere. Cæterum valde refert ad Quo pa-
amicitiam, quo animo sint amici: ideoque ingens existit ò cor a-
inter homines amoris discriminem: vix enim sperandum, mici erit
ho- affectum.

1. *Pluribus honestatem cordi esse omnibus.* Sanè quamvis virtus sit virtus non præclusa nemini, non omnes tamen oculos vel manus ad virtutis & gloriæ fastigium intendunt, pars maxima & proximum suum fallere unicè exoptant, sive cum illo agunt, ut animæ simul & corporis salus in dubio versetur. quidam astutam cum aliis habent consuetudinem, famæ non minùs, ac opibus divitijsque ipsorum insidias struentes. hoc genus hominum planè indignum aliorum mortalium societate est habendum. igitur sibi videant studentes familiaribus conversationibus, sic suam alijs fidem exhibeant, ut nullis in rebus possint laedi ac offendì. nam sæpe externam præferentes speciem sanctitatis, etsi vita & famæ parcendo, summâ tamen fraude opes aggrediuntur, nec prius suos amicos derelinquunt, quām ipsorum bona calide fuerint conseqvuti.

*Modus cū
amicis ver-
sandi.*

1. *Verbum
Dei regu-
la nostra.*
2. *Simula-
tio fugien-
dæ.*

3. *Amicus
re juvan-
dus.*

*Temporis
circum-
stantia*

13. E re quoque est scire modum, rectè amicis utendi. Multi namque temere in amicitiæ secreta ruentes, injuncto eventu afficiuntur. Optima ergo via est, sequi ductum verbi Dei, quod in omnibus humanis negotijs cynosura est certissima. Omnis quoque animi perturbatio ab amicis procul erit, damnata simul perpetuò simulatione vel adulacione; que omnes virtutes obfuscant, vel ipsi quoq; authoriodum conciliant. Cavebit sibi autem amicus, ne quid omittat, quod saluti, famæ, & cuicunq; honesto amici commodo, conducere possit, studebitq; sic temporis inservire, ut nihil à voto videatur declinasse. Sic anxie curabit amici sui commodum, quò dici nequeat, illum alicui parti sui officii defuisse. Deniq; observabit quisq; in amicitiæ tractandâ, quo tempore uti debeat amicis. non enim decet omni tempore cum quibusvis conversari. meritò itaque studia ad amicos pertinentia tum suspendemus, tum meditationes piæ nobis incubuerint. Temporalia quippe animum & cogitationes nostras à Divinis æternisq; abstrahunt. Nec est putandum, hominum conuen-

ventus agentē, posse à cultu divino excusati. nam hæc Dei est 1. *Primus*
voluntas, ut omnia cætera Divinæ Majestati post habeamus. *honor Deo*
quam si quæ siverimus, reliqua deinde facile impetrabimus. *debetur*

14. Porrò, ut nostri curam gerere nobis quoque licet, 2. *Sibi ipse*
sic id temporis, quod ei rei est tribuendum, non vanitate *Consulen-*
aliquā perdamus. animus siquidem nō miā incuriā luxuriāq; *dum est.*
corruptitur; imò totus homo inde inficitur, ut postea non
parūm cum morbis sit necesse luctari. *Nec minimum* 3. *Patriæ*
temporis sibi publica patriæq; negotia vendicant, quibus, *commodū*
si jubeat necessitas, vitam cum bonis debemus. *Igitur tempus non inter-*
illud, quo vacui à rebus publicis fuerimus, domesticis ami- mitten-
cisque nostris tribuendum. ad id verò rectè faciendum, *dum est.*
opus est prudentiā. non omnia enim omnibus, con- 4. *Pruden-*
veniunt Nec sine vitio omnino sunt, qui nimio aut in- *tia reget*
sano amore perciti omnia indiscretè propter amicos amicitiā.
tentant & aggrediuntur. recedunt & illi à viâ mediocrita-
tis, qui sectantur morositatem, propriam naturam procli- vem ad societatem corruptentes, hominumq; conversati- onem refugientes. Præcipuz hæc laudis erunt, qui in neu- trum horum vitiorum declinant, juxta regulas vitam suam
sic dirigentes, ut Deum propitium, homines gratiosos, con- scientiam tranquillam possideant.

QVÆSTIONES

I.

An genus Amicitia sit virtus? N.

FAtendum omnino est, non minimam esse istam cognitionem, quam amicitia cum virtute ha- bet: quæ hinc primò conspicitur, quod amicitia suam mediocritatem & extrema agnoscat, & ea quoque sine virtute nomen & vim amittat. Insuper, tam insignem usum in totâ hominis vitâ præstat, ut pa- rum

rūm virtuti cedere videatūr. Sed defūnt amicitiæ
primaria virtutis attributa: ideo nec eam nomi-
ne virtutis appellamus. 1. namq; sic concludimus:
quod in alterius positum est arbitrio, id ratione no-
strī virtus dici nequit. At amari non est in nostrā
potestate: Genus itaq; virtus non est amicitiæ. 2.
Si à virtute causa & origo amicitiæ est, simul utique
non poterit vicem obtinere generis. Patet mani-
festam esse consequentiam, si de verâ & perfectâ ami-
citî intelligatur. 3. Qvæ sunt in diversis prædica-
mentis, inter se genere differunt. Virtus ergo a-
miticiæ genus esse nequit. nemo enim dicitur a-
amicus, nisi in respectu ad alium, semperq; in relati-
one est amicitia. 4. Amicitiæ est virtus cognata;
Ergo non potest esse virtus ipsa. Sæpe autem, pro-
pter cognationem, amicitia virtutis nomine venit.
5. Si amicitia virtutis fructus vel effectum est, & inter
externa bona numeratur, prorsus ab ipsâ virtute di-
stingvi necesse est. Quis enim ignorat, propter
virtutem nos amari, & simul nostram expeti com-
munionem? contrà, vitijs scatentes à nullis non re-
pudiantur.

2.

*An rellè genus amicitiæ statuatur esse benevolen-
tia? Aff.*

HUic sententiæ adstipulatur vocabuli ἀτυμελογία.
Siquidem Amicitiæ vocabulum amori debere
originem plurimi judicant: unde quoq; evincitur,
voce illas pro Synonymis esse habendas. Qui enim
amat, eundem ei bene velle, quem amat, non e-
rit

rit abnuendum. Deinde, cum non requiescat amicitia in uno tantum, sed ad alios egrediatur; non aliud ergo, tam commodè, generis loco videtur exposcere. amicus enim propter amicitiae officium, non tam sui, quam alterius habet rationem. Insuper in ipsâ amicitia opus est benevolentia, ad distinguendam veram & infucatam amicitiam, à fictâ & simulata: aliud enim corde, aliud ore profitentur multi. Licetq; experiamur s̄epe, propinquitatem carere benevolentia, ex amicitia tamen verâ sine damno tolli nequit. Pluris itaq; habendi sunt, qui ex affectu optimo alteri bene cupiunt, quam qui ex rerum suarum abundantia, vel ostentationis causâ, vel alias finis parùm laudabilis, in alios conferunt indiscriminatim. Vbi autem non negligitur munus benevolentiae, adjiciturq; pro rerum conditione beneficentia, tum rectius officium amici peragitur. Sed non privanda est amicitia duobus requisitis, quæ semper merito benevolentiae adhærent. Horum unum est, ut sit mutua vel communis; nè cum ab uno servatur, ab altero fiat ejus contrarium, in pio amicitiae opere. Alterum verò est, ut sit manifesta benevolentia; non qualis est in locis occultis & obscuris convenientium, de rebus in honestis, p̄nas patientibus.

3.

An certus numerus amicorum sit determinandus?

N. Dif.

Coavenit quidem inter non paucos prudentum, quod sit tutius, non tam multos, quam probatos fidosq; sibi in amicitiam adjungere. Probat quippe experientia, promiscuorum amicorum homines suā

suā facilitate nihil nūi contentum lucrari, ut, cum
ubiq; esse valint, se nūspiam verè esse deprehen-
dant. Nec in obscuro est, hanc pronam valde esse
occasione, in vita erroresq; incidendi; atq; ita in-
honestā tangi cupiditate, qui promiseū cum nullis
non hominibus conversari appetunt. Iude enim
nos deterret Sacra Pagina, sedulò in externā con-
versatione videndum monens, nē cuilibet, et si no-
to, secreta nostra credamus. rarò quippe externa,
apud fallere cupidos, internis respondent. Huc
pertinet instinctus brutorum, singulari ardore di-
versi generis animantia, vi sese immissentia, expel-
lentium. Et cum sint rationes validiores, quæ pro-
hibent à certi amicorum numeri descriptione; Pro-
inde ad partem negantem propendemus, statuen-
tes viam mediocritatis, ut in rebus alijs, sic quoque
in hāc re esse optimam. Cum alijs ergo ita ambu-
labimus, ut neminem quidem amore indignum
judicemus; Pro virtute tamen fideq; unum alteri
præferemus. Succurrit nostræ quoq; sententia illud,
quod nobis à DЕo præcipiatur, non unius hominis
dilectio; Id enim non tam ardui vel ingentis ope-
ris negocium; Sed extenditur hic amor ad omnes
homines, tam bonum, quam malum nobis facien-
tes. non sic autem improbis favebimus, ut pessimis
illorum factis conniveamus: potius, juxta exem-
plum Salvatoris, propter naturæ conformitatem,
per preces ac intercessiones nostrum ipsis amorem
contemur.

An plus, quam nos ipsos, amare amicos teneamus? N.

Quamvis soepe soleat circumferri, illud de Amicis vulgatum: omnia sunt amicorum communia; tamen soepius facta male admodum verbis convenire, inter amicos experimur. haud namq; a veritate discedit; quod vulgo etiam fertur, proximus quisq; sui. hinc plurimi alios ad suarum rerum possessionem nolunt admittere. simul, etsi DEus, varijs in locis sua legis, sat magnum & assiduum amorem a nobis mortalibus exigat; certū tamen hoc manet ad propriā dilectionem magis, ac ad proximi, obligari. natura quoq; omnes reddere voluit propensiores ad sui conservationem, quam ad aliorum commoda curanda. Nec nos morantur variæ admonitiones in sacris literis, serio benignèq; non dilectionem solùm faventium, sed, quod difficilius, ob exemplorum insignem defectum, ipsorum quoq; inamicorum, præcipientes. minus verò nos movent, non vulgarium in Reb; publicis virorum facta plane heroica, quæ sat ostendunt, patriam & conjugij pignora, vitâ bonisq; omnibus fuisse ipsius chariorem. Verum rectius de hac quæstione feremus Judicium, si à parte stantes negativâ sic eam concluserimus: Quod deceat mortales, sui primò habere rationem, deinde infucato quoq; amore proximum complesti. Nec desunt huic assertioni argументa; i. à Divinæ providentiaz cum naturæ necessitate congruentia: sic namq; omnipotenti creatori

placuit condere ac ornare naturam, ut nihil ea magis, quam sibi bonum, desideret. Causa vero prima: In his non impedit naturam, quae & vult amorem se ipso incipere oportere. Non negamus quidem dilectionem Deo debitam in primo ac summo loco esse ponendam; id namque justum est, ut ei principem, tam amorem, quam honorem tribuemus, cui vitae nostrae originem debemus: haec tamen in Deum pietas, causam praebet proprio nostri amori, qui absolvi debet voluntatis nostrae ordinatio desiderio. Unde tandem sequitur in proximum benevolentia quae vitam civilem ornat, & a vitijs eam repurgat. 2. a nostra insufficientia: quae facile etiam in rebus facilioribus cernitur. Vix enim tales reperire licet, qui non majori cura studioque suarum, quam aliarum, rerum tanguntur. Vnde liquet, naturam nobis quidvis vetuisse, quod ad vitiae nostra neglectum commodum posset vergere. 3. a communis vita corruptione: Quid enim ad vitia magis pertinet, quam malis ac facinorosis assentire ac connivere? Contraria, viâ virtutis insistunt, omnes, qui peccatis contaminatos fugiunt ac detestantur. male itaque: censemus consulerè, tam sibi ipsis, quam toti Republicæ, cuius imperio subsunt, qui sua negligentes, rebus sibi devinctorum unice consulunt. 4 a fructu veri amoris proprij, solet enim semper verus virtutum cultor in rebus servare mediocritatem, quae tam erga nos ipsos, quam alios, cernitur ac conspicitur, sane veritati studentes fatebuntur principium amicitiae mortaliū esse, rectum sui amorem curamque. Communi-

nia quidem omnia esse amicorum, non pauci lo-
quuntur; verum hanc cum restrictione, ut fiat sine
honestatis, ac salutis mutua aut alterius lesionetan-
tumq; id de usu fructu non possessione ipsa, erit in-
telligendum. Ad hoc autem, quod Deus in decalogo
nobis sumum proximi amorem praefinierat, dici-
mus: præter quod lex divina, ob suam perfectionem,
impletu nobis est impossibilis, non male quidem
cum habere rem nostram, si, pro summis viribus
nostris, proximum sicut nos ipsos, studuerimus ama-
re, ipsi benecupere, benefacere, congaudere, coha-
bitare & condolere. Exempla pro patriæ suorumq;
defensione strenue morientium, parum vel nihil no-
stram infringunt sententiam, heroica quippe sunt
corum facta, non tam benignitatis quam fortitudi-
nis interdum magis laudem merentia. Quod ani-
malium naturam attinet, magis illa admirarationem
creatoris, quam cum nostro statu comparationem
probabunt.

s.

*An ubique, & cum omnibus, amicitia sit contra-
henda? N dicit.*

In omni quidem actione nobis magna & seria in-
cumbit deliberatio; alias nos seruatoria est pœni-
tentia. Non postrem actionum pars est vera amici-
tiae constitutio; videndum igitur nobis, ne teme-
re omnibus fidamus. Is ergo Prudens censendus
est qui præmissâ meditatione, vincula amicitiae
nectit & combinat. Cum summâ quippe conjun-
ctum est miseria & calamitate, inchoatam bene
amicitiam subito, ac nullas vel leves ob causas,

Cxviii. rum,

rumpi solvique. Quis enim non gravi afficiatur dolore, ob suarum possessionum jacturam? pariter de veris dicitur amicis, quod sine lacrimis familiarium suorum decesum, vel etiam damnum, non percipient sentiantque quo autem justè huic occuratur calamitati, probè veræ amicitiae requisita tene nos oportet. Illa verò examinabimus juxta personam eius quem nobis diligendum amicum eligimus. Deinde illa quoque media, quibus vel necessaris vel jucundis, ad amicitiae gloriam augendam vel promovendam, uti nos decet vel oportet, attentè observabimus. Porrò circa illud officij genus, non nisi finem bonum ac honestum nobis proponemus; quo facilè summum in amicitia gradum obtinebimus. Exigunt Præteria hujus officij leges ut loci quoque habeamus rationem ad semina amicitiae spargenda: non omnis enim ad id rite agendum opportunus aptusve censetur. Ut enim Deus, & Magistratui summo immediate & Per ministros toti corpori Reipublicæ inservientes, singulis rebus obeundis suas sedes destinavit; ita nulli quidem licet eiusmodi locis abuti. Ast non sic hoc dictum volumus, ut quædam locorum damnaremus, hominum mentibus rem impossibilem obtruderemus, foedera amicitiae ob loci defectum, improbando vel rejciendo: sed hoc est quod volumus; non ubique veram posse contrahi amicitiam, vix enim stabilis fiet amicitia, quæ vino tantum suam debet originem, aliud verò requirit initium, quod in intimis animi sedibus construi opertet, procul alegatis telis animorum venenatis. Itaque nihil im-

impedit; quin convivia coagulum Dici possint
amicitiae; talia autem, quae mediocritatis in omni-
bus habent rationem, in quibus nulli ad sensuum
salutisque destructionem impelluntur. Prudentis
itaque est, locum sibi optimum ad amorem fidem-
que declarandam erga dignissimum eligere, sive
publicum sive privatum. Plurimum verò refert,
quo pacto colatur, inchoata iam amicitia. sic verò
sieri oportet, ut in medio semper versemur, summo
disu studentes ea evitate, quæ nimium ab utraque
parte declinant. Inter alia verò necessaria, in fi-
de & amore erga amicos tam diu permanebimus,
donec nobis aliud pietatis honestatisque leges im-
perant. non itaque tutum est, cum omnibus con-
dere jura familiaritatis, jubentibus licet naturæ æ-
qualitate, idque exequendi faciliate, possibilitateq;
Unde enim finem non consequimur bonum; satius
est illam rem negligi, quam peragi. Igitur illi re-
linquendi sunt homines, qui nobis cum non con-
veniunt genere, æqualitate, pietate & probitate.
Pares enim cum paribus optimè consociantur: nec
alius, nisi fides ejus nobis fuerit perspecta, in no-
stram amicitiam recipiendus erit. optimi quippe so-
lent esse amici, qui multos salis modios nobiscum
consumserunt, & qui utriusque fortunæ flatus senti-
re nobiscum unâ didicerunt

⁶
*An teneatur amicus, rebus in adversis, pro sua
facultate, amico suo esse auxilio? Aff. dist.*

Quæ enim est ea amicitia, ubi semper deside-
C 2 rium

rium vigeat utilitatis & jucunditatis? talis vita
cum mortalium vix consentit statu ac conditione.
nihil in mundo Communius calamitate: igitur illi
assuescendum est, quo facilius omnia perpeti quea-
mus. Sed, ut Deo placuit, sua haud æqualiter
omnibus bona dispensare, sic nec crucem malave,
ut nostro convenit captui, inter homines distribuit,
alij enim minus alij plus adversi patiuntur, binc
Divinitus placuit voluntati, ut nosmet invicem, do-
lori quasi succumbentes, conaremur consilijs ma-
nibusque erigere, non enim omnibus tantum viri-
um est concessum, ut diversis debilitati ærumnis
se ipsi ad pristinum statum valeant reducere; sed vult
id author totius universi, per alios, tanquam instru-
mento, fieri perficie. Quod nec obscurè nobis in-
culeant plurimorū animaliū, vel nobilissimorū, ex-
empla; qvæ probe observata, facile naturalem ipsorum
amore erga suam cuiusvis speciem, longè hominum
mutuam dilectionem præcellere indicant. binc
jam liquet; amicos maximè obligari tempore ne-
cessitatis, amicis dolentibus succurrere. Nisi enim
tum illis adfuerint, nec in Prosperis licebit amicos
convenire, cum veri amici officio illud repugnet.
Quod namque vitium turpius ingratitudine? de-
testantur illud cum sacri tum omnis mundanis se-
culi Libri & historiae violatur quoque fides amico
addicta, si in adversis ipsum deseruerimus. facile
insuper de talium erit actum amore, quorum ani-
mi vel minimo fortunæ refatu mutantur. Vera
siquidem amicitia maximè in afflictionibus vi-
get floretque: contrà magis magisque debilitatur,
cum

cum nobis continuò favet secundafortuna. interīa,
verus amicus idem erit in te amissā, ac fuit in
salvā integraq; incidit verō hoc tempus aliquan-
do, qvo non tenemur amplius amicorum rebus
afflictis mederi, nempe si veram deserant religio-
nem pietatemque. Pariter nec tum juvandus est a-
micus cum Patriæ suæ insidias aliave malave mo-
litus, justis doloribus subjectus fuerit. Irrita ergo
sit talis amicitia, quæ vel minimam speciem inju-
riæ bono publico inferendæ repræsentat. Sin au-
tem aliquid inter amicos acciderit, quod contra fi-
dem vel bonos mores sit, nullisque id poterit cor-
rigi monitionibus precibusque; licebit tum quoque
remissione usus Paulatim velut eluere dissuereque
amicitiam majoris mali, inde venturi evitandi gratia.
Ac licet hæc dissolutio odium alterius habere comi-
tem soleat; tamen exemplis, tam sacrī, quam pro-
fanis idem affirmantibus, juxta S. Pauli dictum, Deo
magis quam hominibus obediendum erit.

An veri ac sinceri amici sint fures temporis appellandi? N.

HAud quidem est dubium plurimos fuisse, & ad-
huc esse, qui suis se factis tali titulo reddiderunt
dignos, multos secum in ruinam trahentes. Sed
absit, ut ob illorum culpam veræ tribuamus amci-
tia, nam semper probè, vitium rei à re ipsa est di-
stingendum. Et dum nos ad proborum societa-
tem contulerimus, non immerito summos ipsi
laudes tribuemus. Prudenter tempore irreparabili
uti

uti didicerunt; turpia qui fugiunt, simulq; honestati student, optimeq; illi suum tempus consummunt. De virtutibus singulatim nihil ut dicam, ultero quidem patet, nihil esse pietate utilius; hæc siquidem cultores sui pertinaces & assiduos ad virtutes reliquas perducit, quibus velut nexu sororio junctis, quidquid obstaculo fuerit facile superant, nam virtutis unicum est, ardua posse vincere. Hinc judicent omnes quanto virtus fiat nobilior, dum plures honestarum virtutum ac artium studio incumbunt: hoc virtuti proprium est, ut plus fulgeat, cum animi plurium honestè conjunguntur, quam unihabens incusa. Si hoc autem tempus inciderit, ut aliquid vel utilitati communi, vel etiam jucunditati dandum sit, tum nec cui erit existimandum, ex hisce amicitiae condimentis damnum vel dispendium aliquod oriri. nihil hic siquidem est, quod reficii non amat & quotidie in vita experimus, arcum nimis intentum rumpi. Nec statim deserendus est amicus si ex infirmitate lapsus, ex asse non poterit amico satisfacire, namque vitium quo laborat est aversandum, persona verò non segnius quam antea. Propter naturæ ejusdem participationem, amore prosequenda est. Interim si nobis spem emendationis sui amicus reliquerit, nos non tam decet quam oportet, cum opportunè admovere. Tunc sanè, si voti nostri fuerimus compotes, admodum reddemus illum nobis amicum.

Sit laus honoris & gloria Deo Patri, Filio, & Spiritui Sancto, in secula seculorum, Amen.

Ad

Ad Nobilissimum Adolescentem,

DN. ANDREAM GILLEMERODRA. F. &c.
De Verâ Amicitâ editam dissertationem, è Cathedrâ Academica, dexterè propugnantem,

ODA ΣΥΝΧΑΡΙΣΤΙΚΗ

Fidos amicos querere providis,
Duro fideles tempore Nestoras,
Laudes polito ac eloquenti
Fundit acumine Phœbus omnis,
Largos videri sumtibus impigris,
Optant avari fœnoris improbi,
Quosvis amicos; combibones
Guttura ventreque fortiores.
Risus amantes denique plurimi,
Promto favoris famine adestimant
Tantò hos amicos digniores,
Quævis magis ora sonant cachinno.
Paucos repertos, qui sapientius
Querunt amicos, est querimonia;
Ut quos honestas plus titillat,
Ludio quam levis aut lucellum.
KROKI, sed auri nomina præferens,
Charte resingis forte volumine,
Raras amici verioris,
Ingenio meliore, dotes.
Fulvum repurgat nam velut aurifex
Gnarus metallum, scoria quod levis
Fœdat, colores induendo,
Quos proba dextera ferræ nescit:
Sic Tu profectus indole vivida
Monstras, & illos moribus improbis
Taxas amicos, celsiore
Dignus amicitia Jchova.

L. Mq;

PETRUS LAURBECHIUS,
P.P.P. & F. Ph. h.t. D.

Ilam demum amicitiam ego semper veram fore
judicavi, qvæ neglecto proprio commodo, ami-
corum bona laborat procurare. Cum Neapolitani,
optimi Regis æternæ memoriarum, arcum triumphal-
em qvondam erigerent, & nescio qvâ locorum
angustia moti, magnanimi ducis ædes conarentur
diruere: audita est vox Cœsar is, factum increpati:
Non tanti facio turrita spectacula, quam amici fidelissimi
destructionem domus. Scilicet Princeps Pudentissimus,
pluris fecit tam generosum & nobile pectus,
qvam nominis sui perpetuum monumentum. Sane
verò, optimum civilis vitæ condimentum est illa
amicitia, qvæ fundatur in virtute, roboratur con-
stantia, perficitur fideli sermonis consuetudine, dis-
simulatione nævorum, consiliorum communica-
tione, & demum justa patientia ingeniорum; sine
hac nec sociates fingere, formare familias, aut
regna fundare licet. Pone si vis, qvemcunque vo-
lueris, inter sidera, inter Persarum gazas, in apice
totius gloriæ, videbis eum sine amicis, in divitiis in-
opiam, inter honores solitudinem, inter voluptates
tædia experiri. Proinde conatus tuos Nobiliss:
Adolescens, justis effero laudibus, qvod postqvam ani-
mum in solidum Pietatis, literarum, & virtutum,

exercitiis consecrasti, non statim chartis veterum
recentiumque adeo temet immegeris, qvin subin-
de respicias, quid jure qvodam flagiter genius so-
cietatum, & humanæ mentis dulcissimus appetitus;
qvem etiam in suo sapiente commendat, princeps
Stoicorum Seneca. Igitur de amicitia dum scribis
erudite, & disputas feliciter, votorum tuorum
summa erit, eos tantum semper invenire amicos, qui
non ex præscripto libidinis, ad lucrum suum do-
loso omnia dirigunt, Vale T.

DANIEL ACHRELIUS.

Innumeris quoniam viridi vexatur ab evo
Gens hominum curis, obruiturq; malis;
Concordi gestis traducere fædera nexu,
Quæ pariunt multis gaudia misera bonis.
Felix ille animi, reperit qui tempore duro
Dulee perennantis pectus amicitia;
Sollicitam liceat cui turò pandere mentem,,
Ut relevet dictis anxia blandidulus
Corda laborantis; nec enim reperitur amico
Thesaurus melior commodiorve. simul
Nostrum dulce decus, Clarij quoq; gloria ruris,
Ingenuum fidi pectus amoris habes.
Aurum tñ nitidum dederat cognominis usum,,
Quem genus & Muse nobilitavit honos.
Aureus est Hamus nullâ inviolabilâ arte,
Quæ non deserto langvet amore, fides.
Hæc tu ebar a rapis sociorum corda tuorum,,
Atq; facis, ut te maximo honore colant.
Gum facile ignavi tib nil indulseris otii,
Est tuus ignavie invidiosus agon,

Flor-

Flore quod etatis teneræ, de ponte cathedra
Tempore sustineas exseruisse caput,
Et celebrare püs sociæ commercia vitæ
Verbis, queis animum pandis ubiq; tuum.
Hec age! nec cesses, clari genitorū imago,
Hic Charitum liquidū ora rigare vadis,
Aurea Palladie quam congeris era moneta,
Et stipes cerebri septa repanda tui.
Cumq; per ingenuas tua copta evexeris artes,
Bellorophonteis exsaturatus aquis,
Urbibus impendas patriis bac dona Minerva,
Sisq; bonus, similis semper ubiq; tui.

Natalium splendore, elegantium literarum culturā, mo-
rumq; amabilium gratiā, Nobiliss. DN. ANDRÆ
Gyllenkrook laudabiles in studiis progressus ex
animo gratulabar

ISAACUS Pijsman.

Nobilissime DN. ANDREA Gyllenkrook!
Fautor & amice honoratissime!

ME maximo gaudio cumulari certum est, Nobiliss. Gyl-
lenkrook, cum felicissimum tuum in studiis progres-
sum exoptatissimè auribus haurio; laudibus itaque verè Te
effero, & insuper, ut toto pectore in posterum Honestati
incumbas, & non tam cum aliis, quam tecum ipse certes, ut
nobile tuum nomen, nobilissimis studiis, magis magisq; nobis-
litetur, moneo. Splendet in Te mira comitas, non solùm
erga familiares, verum omnes in universum homines, quos
sincerà mente amas. Animitus igitur oro, ut, sicut hactenus,
ita in posterum, Tibi tuisque conatibus ex alto benedicere
dignetur divinus favor; quò fias utile Patriæ membrum,
honestissimorum teorum parentum solatium, Fratrum ami-
corumq; summum decus! Vale & semper Tibi bene cupienti
fave,

JONÆ L. Granbæc.